

Morskie muzea...

Jak w czasach Melville'a, autora Moby Dicka

MIASTO ŻEGLARSKICH WSPOMNIENI

Beata Bielecka-Eaton

W latach 1784-1919 zbudowano tutaj ponad 600 statków żaglowych. Z dawien dawna wyruszali stąd na dalekie wyprawy wielorybnicy. Dziś jest tu fascynujące muzeum morskie. A całe miasto Mystic to istny „morski skansen”.

Czas w Mystic Seaport zatrzymał się w miejscu

Wszystkim żeglarzom, którzy będą mieli okazję spędzić kilka tygodni w Nowym Yorku, polecam marynistyczną wycieczkę do miejscowości Mystic, w stanie Connecticut, w połowie drogi pomiędzy Nowym Yorkiem a Bostonem. Życie w tym małym wieloryb-

niczym i rybackim miasteczku „zatrzymało się w czasie” na początku XIX w.

Pierwsi osadnicy północno-wschodniego wybrzeża Ameryki latem uprawiali ziemię, a zimą zajmowali się budową statków żaglowych. W celach handlowych

żeglowali później wzdłuż wybrzeża i dalej na wyspy Karaibskie. Wkrótce osada Mystic stała się ważnym portem rybackim i wielorybniczym.

Budowano tu slupy i szkunery rybackie, a podczas Amerykańskiej Wojny Cywilnej również duże statki parowe. Tu powstał sławny kliper *DAVID CROCKETT*. Na terenie muzeum znajduje się pierwsza siedziba Nowojorskiego Klubu Żeglarskiego przeniesiona z NY. To tam właśnie w roku 1850 zrodziło się żeglarskie współzawodnictwo o Puchar *AMERYKI*.

Aby ocalić szybko ginące pozostałości historii amerykańskiej marynistyki, w 1929 r. trzech mieszkańców tej miejscowości założyło Historyczne Stowarzyszenie Marynistyczne (Marine Historical Association). W nowo zakupionym budynku na terenie stoczni George Greenman & Company organizowano wystawy i spotkania.

W 1941 r. w ramach darowizny muzeum przejęto amerykański wielorybniczy statek żaglowy *CHARLES W. MORGAN*.

Po drugiej wojnie światowej muzeum zaczęło się rozrastać bardzo szybko. Wzięło ono pod opiekę wiele eksponatów o wartości historycznej, budynków, jachtów i statków, m.in. żaglowiec szkolny z 1882 r., *JOSEPH CONRAD*, szkuner rybacki z 1921 r., *LA DUNTON*, oraz statek parowy z 1908 r. *SABINO*.

Założono planetarium oraz bibliotekę zbierającą książki, manufaktury, mapy, ryciny i dokumenty o tematyce marynistycznej

Obecnie Muzeum ma jedną z największych kolekcji marynistycznych Ameryki Północnej na świecie. Składają się na nią 2 miliony eksponatów, m.in. jachty, statki motorowe i parowe, narzędzia, modele jachtów, fotografie, filmy, rękopisy, mapy, książki, periodyki, rzeźby, obrazy i wiele innych dzieł sztuki związanych z tematyką amerykańskiej nautologii XVIII, XIX, XX wieku.

Na powierzchni 17 akrów rozciągają się budynki miasteczka Mystic, dające wyobrażenie o typowej

Z wielką pieczołowitością odtworzono atmosferę XIX-wiecznej osady

Kotwice statków wielorybnych stanowią uzupełnienie muzealnej ekspozycji

„Skansen” Mystic peten jest starych budowli, jak ta - działająca - latarnia morska

zabudowie XIX-wiecznej Nowej Anglii. Spacerując wzdłuż nabrzeża można odwiedzić wiele ciekawych miejsc - bank, tawernę, drukarnię, biuro wysyłki morskiej, biuro telegraficzne, żaglownię, kuźnię, biuro-sklep zaopatrzenia statków, marynarzy i rybaków, sklep z instrumentami nawigacyjnymi, szkołę, kaplicę, dom spotkań i wiele różnych sklepów i domów mieszkalnych.

Godzinami można oglądać przeróżne ekspozycje i kolekcje, zapoznając się z technologią budowy statków i jachtów; produkcją lin i sznurów; budową i montażem żagli, osprzętu i takielunku; budową beczek używanych do przewozu towarów na statkach; technikami potowu wielorybów, ryb, ostryg i homarów; ze sztuką wyrabiania rzeźb dziobowych...

Młośnicy dalekomorskiego żeglarskiego podziwianą przy nabrzeżach portu trzy duże żaglowce dostępne dla zwiedzających.

Pierwszy z nich to *CHARLES W. MORGAN*, amerykański pomnik narodowy. Jest on jedynym istniejącym amerykańskim wielorybnym statkiem żaglowym. Na jego pokładzie wraz z opowieściami przewodników ubranych w autentyczne XIX-wieczne stroje odżywiają opowieści i legendy o wielkich wielorybach i wielorybnikach.

Druga dostępna do zwiedzania jednostka to pełnorejowy żaglowiec *JOSEPH CONRAD*. Zbudowany w 1882 r. przez duńską stocznice Burmeister & Wain. W ciągu swojej ponad stoletniej służby żaglowiec pływał pod trzema różnymi banderami. W 1881 r. duński przemysłowiec Carl F. Stage zlecił stoczni w Kopenhadze zaprojektowanie i budowę żaglowca o stalowym kadłubie, który następnie służył morskemu szkoleniu zawodowemu.

Żaglowiec nosił imię syna właściciela *GEORG STAGE*. Przez ponad 52 lata pływał po Bałtyku i Morzu Północnym szkoląc kadetów w 6-miesięcznych wyprawach morskich. W 1934 r. Alan Villiers, australijski żeglarz, odkupił statek i nadał mu imię *JOSEPH CONRAD*. Po dwóch

latach podróży dookoła świata odsprzedał żaglowiec bogatemu finansistcie G. Huntingtonowi Harfordowi. Po trzech latach pływania z rodziną i przyjaciółmi przekazał on żaglowiec rządowi amerykańskiemu - U. S. Maritime Commission, w celu kontynuowania szkolenia młodzieży na morzu.

Ostatecznie, w 1942 r. prezydent Harry S. Truman podpisał akt Kongresu o przekazaniu żaglowca *JOSEPH CONRAD* Muzeum Marynistycznemu w Mystic.

Trzecim dużym jachtem muzeum jest szkuner rybacki *LA. DUNTON*. Podobnie jak wielorybnicy żaglowiec *CHARLES W. MORGAN*, jest on również uważany za amerykański pomnik narodowy. Zbudowany przez stocznię Artura D. Story w 1921 r. w Massachusetts, 123-stopowy szkuner jest jedynym istniejącym przykładem amerykańskiego szkunera rybackiego „round-bow”. Na początku naszego wieku szkunery te sławne były w świecie z chyżości, pięknych linii kadłuba i bogatego ozaglowania.

Na jego pokładzie można obecnie oglądać jak niegdyś tu pracowano - m. in. podnoszenie i rzucanie żagli czy kotwic, prace związanych z połowem i konserwacją ryb.

Bardzo ciekawą jednostką jest statek parowy *SABINO* zbudowany w 1908 r. w Boothbay, Maine. W ciągu 50 lat służby parowiec ten woził pasażerów po dużych amerykańskich rzekach w północno-zachodnich stanach Ameryki. Jest on ostatnim już egzemplarzem pływającego statku parowego o drewnianym kadłubie. W okresie od maja do połowy października zwiedzający mogą odbywać wycieczki na jego pokładzie.

Seaport Mystic Museum jest największym muzeum marynistycznym i skansenem w świecie. Miejsce to pełne jest magii minionego czasu. Muzeum jest otwarte cały rok w godzinach 09.00-17.00. Bilet wstępu kosztuje 16 dolarów dla osób dorosłych i 8 dolarów dla dzieci w wieku 6-15 lat.

Fot. Beata Bielecka-Eaton.

CHARLES MORGAN na stałe zacumował w Mystic Seaport